

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2017

Sollefteå kommun

*Anneth Nyqvist
Certifierad kommunal
revisor*

*Viktor Hallström
Revisionskonsult*

April 2018

pwc

Innehåll

1.	Sammanfattning	2
2.	Inledning	3
2.1.	Syfte och revisionsfrågor	3
2.2.	Revisionskriterier	4
3.	Granskningsresultat	5
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	5
3.1.1.	Iakttagelser	5
3.1.2.	Revisionell bedömning	6
3.2.	God ekonomisk hushållning.....	7
3.2.1.	Iakttagelser	7
3.2.2.	Revisionell bedömning	8
3.3.	Rättvisande räkenskaper	8
3.3.1.	Iakttagelser	8
3.3.2.	Revisionell bedömning	10

1. Sammanfattning

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens årsredovisning för 2016. Uppdraget är en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2016.

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen för 2017 är uppfyllda.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall är förenligt med fullmäktiges verksamhetsmål avseende god ekonomisk hushållning. Samtliga målen för 2017 är uppfyllda.

- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Årsredovisningen är upprättad enligt god redovisningssed.

Årets resultat är positivt och uppgår till 25,8 mnkr (65,0 mnkr 2016, då det tillfälliga flyktingstödet ingick med 27,7 mnkr). Resultat medför därför en positiv avvikelse mot budget med ca 5,9 mnkr.

Kommunen har för första gången en positiv soliditet om man beaktar hela pensionsförpliktelsen – tillgångarna är större än skulderna.

2. Inledning

I lag om kommunal redovisning regleras externredovisningen för kommuner och lands-ting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är styrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

2.1. Syfte och revisionsfrågor

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9 a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. Granskning av resultatsammanställning för VA-verksamheten och renhållningsverksamheten omfattas inte av denna granskning.

Nämndernas redovisning av sitt uppdrag har inte granskats inom ramen för årsredovisningen utan ingår istället i granskningen av den övergripande ansvarsutövningen (se rapport Grundläggande granskning 2017).

Granskningen har utförts enligt god revisionsledning för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma. Vårt uppdrag omfattar inte en granskning och prövning om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med kommunens/landstingets ekonomikontor. Granskningen har utförts enligt god revisionsledning med utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting". Vägledningen baseras på ISA (International Standards on Auditing). Som framgår av vägledningen kan implementeringen ske successivt varför tillämpliga ISA helt eller delvis har följts beroende på om vägledningen har beaktats i årets revisionsplan. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på det utkast till årsredovisning som presenterades 2018-03-25. Kommunstyrelsen fastställer årsredovisningen 2018-04-11 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2018-04-23.

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichef och redovisningschef.

2.2. Revisionskriterier

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen (KL)
- Lag om kommunal redovisning (KRL)
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR)
- Fullmäktiges beslutade mål om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Iakttagelser

Utveckling av kommunens verksamhet

I förvaltningsberättelsen redovisas väsentliga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret.

Av årsredovisningen framgår den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter. Exempelvis det påbörjade arbetet med Målkompasser, kompetensförsörjning, integration samt den lokala arbetsmarknaden. I verksamhetsberättelserna återfinns även ett avsnitt om framtiden för respektive verksamhet.

Kopplingen bör göras tydligare till hur olika framtidsutsikter kommer att påverka kommunens ekonomi och prioriteringar inom olika områden. Det saknas även information om kommunens budget och plan för 2018-2020.

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas, det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram och verbal information. Den totala sjukfrånvaron har minskat under 2017 och uppgår nu till 7,08 % (8,29 %).

Förvaltningsberättelsen innehåller även information om andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation och verksamhet. Information om resultat, nyckeltal m.m. redovisas i anslutning till kommunens uppgifter under respektive rubrik. Redovisningen kan utvecklas när det gäller information om de risker som företagets verksamheter är förknippad med.

Investeringsredovisning

Årets investeringar redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns.

Budgeten uppgår till 89,2 mnkr och utfallet till 71,8 mnkr vilket innebär att det återstår 18,0 mnkr av budget. Av dessa avser 58,4 mnkr den kommunala verksamheten och 13,5 mnkr näringsverksamhet. Större investeringsprojekt över 1 mnkr särredovisas med uppgift om utfall för 2016, 2017 samt total omfattning. Investeringsnivån är hög 2017 men enligt förvaltningsberättelsen ska investeringar som ej klassats som löpande och hanterats i särskilt beslut inte ingå i avstämning av målet om att investeringar ska egenfinansieras. 2017 är det Hågestabron och Moforsenbron som hanterats på detta sätt.

Driftredovisning

Utfallet av kommunens driftverksamhet redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Upplysningar om orsaker till nämndernas budgetavvikelser lämnas. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns.

Driftredovisning per verksamhet, mnkr	Utfall	Budget	Budgetavvikelse	Avvikelse Prognos	Prognosavvikelse
Övriga nämnder	5,1	6,4	1,3	0,0	1,3
Kommunstyrelsen	5,5	6,3	0,8	0,0	0,8
Förvaltningsledning	7,9	8,1	0,2	0,0	0,2
Kommungemensam verksamhet	56,6	80,6	24,0	17,9	6,1
Gemensam service	57,3	57,8	0,5	3,8	3,3
Medborgarservice	133,8	131,6	-2,2	-2,1	-0,1
Välfärd	981,1	966,4	-14,6	-5,7	-8,9
Summa förvaltningarna	1 247,3	1 257,2	9,9	13,9	-4,0

Verksamheternas totala budgetavvikelse uppgår till +9,9 mnkr. Avvikelsen från den prognos som lämnades i augusti är endast -4,0 mnkr. Däremot finns det avvikelser mellan prognos och utfall för enskilda verksamheter.

Den största negativa budgetavvikelsen redovisas inom verksamheten Välfärd, - 14,6 mnkr, där största avvikelserna återfinns inom barnomsorg, för- och grundskola -4,4 mnkr, funktionsstöd -5,3 mnkr hälso- och sjukvårdsverksamhet, -6,2 mnkr, samt kostverksamhet, -4,1 mnkr. Till viss del täcks dessa avvikelser upp av en positiv budgetavvikelse inom äldreomsorgen +7,6 mnkr. Kommungemensam verksamhet redovisar en positiv avvikelse mot budget motsvarande +24,0 mnkr vilket till största delen avser Sollefteåforsen.

Balanskravsresultat

Förvaltningsberättelsen innehåller en balanskravsutredning i enlighet med KRL. Balanskravsresultatet uppgår till 26,3 mnkr. Kommunen har valt att göra en utökad balanskravsutredning som inte faller inom ramen för den kommunala redovisningslagen. Denna typ av information kan endast redovisas som en öronmärkning av eget kapital vilket den också gör.

Utvärdering av ekonomisk ställning

Förvaltningsberättelsen innehåller diverse analyser som kan betraktas som en utvärdering av ekonomisk ställning men det saknas en tydlig sammanfattning av dessa analyser. De mål som finns för god ekonomisk hushållning kan även användas för att utvärdera kommunens ställning.

3.1.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

3.2. God ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige har fastställt ett måldokument för mandatperioden 2016-2018 innehållande en vision med underliggande plattform och ett antal verksamhetsmål, sorterade utifrån ovanstående perspektiv. Samtliga inriktningsmål beskrivs och utvärderas i årsredovisningen.

Av årsredovisningen framgår att ”2017 får även anses vara ett år präglad av god ekonomisk hushållning, där kommunens sammantagna ekonomiska status och resultatutveckling löpande vägts mot verksamheternas resursbehov”.

3.2.1. Iakttagelser

Finansiella mål

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens finansiella mål för god ekonomisk hushållning som fastställts i budget 2017:

Finansiella mål	Utfall 2016	Måluppfyllelse
Resultatet ska varje år utgöra minst 1 % av skatter och bidrag.	Resultatet uppgår till 25,0 m nkr, vilket motsvarar 2,0 %.	Ja målet uppnås.
Soliditet inklusive pensionsskuld är negativ. I ett längre perspektiv ska det negativa soliditetstalet vändas till ett positivt tal. Under 2017-2019 ska talet förbättras med 1 % per år.	Soliditeten har förbättrats till från -1,7 till -0,7 %.	Ja målet uppnås.
Kommunen investeringar, med undantag för affärsverksamheter samt Hågestabron och Moforsenbron, ska egenfinansieras.	Investeringarna uppgår till 71,8 m nkr varav affärsverksamhet 13,5 m nkr och Hågestabron 17,1 m nkr och Moforsenbron 2,3 m nkr.	Ja målet uppnås.
Kommunens låneskuld ska minska med 15 m nkr per år.	15 m nkr har amorterats under 2017	Ja målet uppnås.

Av redovisningen framgår att samtliga mål uppfylls.

Mål för verksamheten

Verksamhetsmål	Utfall 2017	Måluppfyllelse
Minst tre av de finansiella målen skall vara uppfyllda.	Samtliga finansiella mål är uppfyllda.	Ja målet uppnås.
Andelen KKiK-indikatorer som ligger på eller över medel för deltagande kommuner skall öka.	Andelen indikatorer som ligger på eller bättre än medel har ökat till 16 av 34 stycken.	Ja målet uppnås.

Utifrån redovisningen framgår att båda målen uppfylls. Vi har i samband med granskning av delårsrapporten framfört att de finansiella målen följs upp två gånger. Om kommunen vill ange en nivå för hur stor andel av de finansiella målen som ska uppfyllas för att kom-

munen ska antas nå god ekonomisk hushållning bör detta istället framgå av riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

Av övriga verksamhetsmål uppfylls 18 av 24 mål.

3.2.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen för 2017 är uppfyllda.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall är med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten. Samtliga verksamhetsmässiga mål för 2017 är uppfyllda.

3.3. Rättvisande räkenskaper

3.3.1. Iakttagelser

Resultaträkning

Resultaträkningen är uppställd enligt KRL 5.1 och omfattar tillräckliga noter.

Resultaträkningen redovisar i allt väsentligt kommunens intäkter och kostnader för året samt hur det egna kapitalet har förändrats under räkenskapsåret. Jämförelse med föregående år lämnas för varje delpost.

Årets resultat är positivt och uppgår till 25,8 mnkr (65,0 mnkr 2016, då ingick 27,7 mnkr avseende det tillfälliga flyktingstödet). Resultat medför därför en positiv avvikelse mot budget med ca 5,9 mnkr. Av lämnade resultatkommentarer redogörs även för övriga budgetavvikelser.

I jämförelse med föregående år har skatter och bidrag ökat med 19,0 mnkr, Verksamhetens intäkter ökat med 17,1 mnkr. Vattenkraftsförsäljningen har ökat med 24,3 mnkr netto och schablonbidrag flyktingar har minskat med 12 mnkr. Kostnaderna har ökat med totalt 77,7 mnkr enligt följande:

- Personalkostnaderna har ökat med 57,7 mnkr, varav pensionskostnaderna 8,7 mnkr. Antalet tillsvidare anställda har inte ökat utan förändringen beror till stor del på utökad antal visstidsanställda samt att 2017 års lönerörelse ligger betydligt över en förväntad normal löneutveckling till följd av riktade lönesatningar samt satsningen på extratjänster.
- Ersättning till kommunägda företag har ökat med 6,8 mnkr där merparten avser tilläggsavtal Höga Kusten Airport samt ökade kostnader för kollektivtrafik.
- Övriga tjänster har ökat med ca 5,0 mnkr, största förklaringen är att kommunen som ensam ägare betalar hela kraftverksavgiften för Sollefteåforsen AB.

Avskrivningarna har minskat något jämfört med föregående år, 3,9 mnkr, vilket kan hänföras till att kommunen tillämpar komponentavskrivning fullt ut.

Resultaträkning, mnkr	Utfall 2017	Budget 2017	Budget- avvikelse	Utfall 2016
Verksamhetens intäkter	468,0		468,0	450,9
Verksamhetens kostnader	-1 680,5		-1 680,5	-1 603,3
Avskrivningar	-50,7		-50,7	-54,6
Verksamhetens nettokostnader	-1 263,2	-1 272,6	9,4	-1 206,9
Skatteintäkter	881,6			855,9
Generella statsbidrag och utjämning	413,7			420,4
Summa skatter och bidrag	1 295,3	1 301,2	-5,9	1 276,3
Finansiella intäkter	5,5	3,0	2,5	5,8
Finansiella kostnader	-11,8	-11,7	-0,1	-10,2
Årets resultat	25,8	19,9	5,9	65,0

Balansräkning

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter.

Balansräkningen redovisar i allt väsentligt kommunens tillgångar, avsättningar och skulder per balansdagen. Balansposterna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade samt har värderats enligt principerna i KRL.

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har totalt sett ökat med 42,3 mnkr. De största enskilda posterna består av exploateringsintäkter från Hågesta fastighets AB samt intäkter från Trafikverket för finansiering av gång- och cykelväg. Övriga poster avser bl.a. försämrad slutavräkning skatteintäkter, ökade upplupna kostnader pensioner samt uppbokning av kostnader avseende placeringar som avser 2017 men där fakturan inkommer under 2018.

Kommunen har inrättat en investeringsfond för VA-verksamheten. Övergången till komponentavskrivning har inneburit att kostnader för underhåll som tidigare redovisats som driftkostnad redovisas som investeringsutgift. De första åren innebär detta lägre driftkostnader men kommer efter viss tid att innebära att ökade avskrivningar. För att möta behov i verksamheten har därför överskottet från 2016 och 2017 överförts till fonden. Det finns en plan för vilka investeringar fonden ska användas till som i allt väsentligt uppfyller lagens krav då investeringar bl.a. kommer att omfatta merparten av kommunens olika geografiska delar.

Kommunen har nu en positiv soliditet om man beaktar hela pensionsförpliktelsen – tillgångarna är större än skulderna.

Bilagor och specifikationer finns till samtliga balansposter. Sedan föregående har underlagen till interimsposterna förbättrats ytterligare. Däremot behöver kvaliteten på bokföringsunderlag förbättras.

Vi noterar att inventering endast har gjorts för ca hälften av kommunens handkassor.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är uppställd enligt gällande rekommendation. Den omfattar tillräckliga noter. Överensstämmelse med övriga delar av årsredovisningen finns.

Sammanställda räkenskaper

De sammanställda räkenskaperna är uppställda jämte kommunens räkenskaper och omfattar motsvarande noter. Uppställningen följer god redovisningssed.

Konsolideringen innefattar samtliga de företag som enligt kraven i RKR:s rekommendation 8.2 Sammanställd redovisning ska ingå. Eliminering av koncerninterna poster har i allt väsentligt utförts.

Tilläggsupplysningar och redovisningsprinciper

Årsredovisningen redogör för tillämpade redovisningsprinciper i tillräcklig omfattning men vissa tilläggsupplysningar saknas.

Följande väsentliga avvikelser från god redovisningssed har noterats:

- Särskilda upplysningar om ekonomi och verksamhet i koncernföretagen lämnas inte fullt ut i enlighet med RKR 8.2. Förvaltningsberättelsen bör kompletteras med information om den samlade verksamhetens utveckling, personalförhållanden och förhållanden av betydelse för styrning och uppföljning.
- Upplysningar lämnas om inte om ej uppsägningsbara operationella leasingavtal överstigande tre år i enlighet med RKR 13.2. Uppgifter för operationella och finansiella avtal avseende framtida leasingavgifter saknas. Kommunens externa hyresavtal samt sales-och leaseback avtal bör ingå i denna sammanställning.

3.3.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Räkenskaperna är upprättade enligt god redovisningssed.

2018-04-12

Anneth Nyqvist

Anneth Nyqvist, Uppdragsledare/projektledare